

TEMA: MINDRE GIFT PÅ DRIFT

Giftfri miljö

Frisk luft

Grundvatten av god kvalitet

Levande sjöar och vattendrag

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Ett rikt odlingslandskap

Levande skogar

Myllrande våtmarker

Ett rikt växt- och djurliv

Kemikalier har varit en självklarhet i hushållen i många generationer. Idag ser vi mer restriktivt på användandet. Dock finns rester från tidigare användning fortfarande kvar i mark och vattensediment. Det är viktigt att vi inte tillför mer gifter till naturen och miljön, utan tänker efter före innan vi använder kemikalier.

Många vill ha ett kustnära boende. Detta medför påverkan på den omgivande miljön. Avlopp behöver installeras, eventuellt skaffar man en båt som ska underhållas. Längs kusten finns många föroreningskänsliga vikar och fjärdar med begränsad vattenomsättning.

Giftfri miljö

Giftiga båtbottnfärger motverkar påväxt på båtskroven men hotar livet i havet. Påväxt på båtbottnen ökar bränsleförbrukningen och ger sämre manöveregenskaper vilket har negativ effekt på miljön såväl som säkerheten. Regler mot giftiga båtbottnfärger har successivt skärpts, men fortfarande är giftig färg det vanligaste skyddet mot påväxt. Det finns många bottenmålade båtar i våra svenska vatten. Det har visat sig vara mycket svårt att få fram alternativa färger som passar alla båtar och som både är effektiva mot påväxande organismer och oskadliga för miljön.

Avskrapad färg och slipdamm med färgrester från båtar riskerar att förr eller senare nå vattnet. Avfallet måste därför omhändertas på rätt sätt. Båtbottnfärger innehåller till största delen koppar. Zink har

också uppmärksammats på senare tid, eftersom zink i färg medför att färgen lossnar från båtbottnen och färgflagor samlas i sedimenten. Alternativet att måla båtbottnen är mekanisk rengöring. Detta kan ske via spolplatta, båtbottnvätt, båtlyftar eller flytbryggor/ramper.

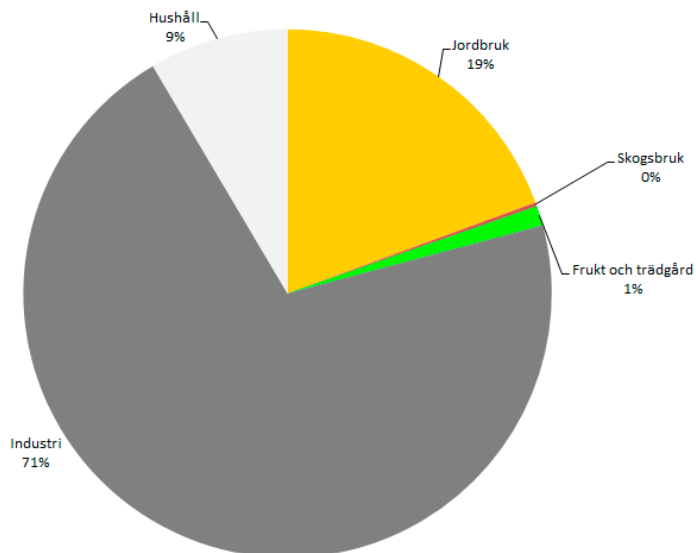
Småbåtshamnar är ett viktigt inslag för en levande kust. Hälleviks hamn har genom åren använts av framförallt yrkesfiskare och det har funnits slipers och annan verksamhet intill vattnet. Idag används hamnen till största delen av fritidsbåtar. Kommunen har hösten/vintern 2011 muddrat i Hälleviks hamn. Vissa delar av botten innehåller förorenat sediment som ska omhändertas så det inte sprids till ett större område eller kommer ut i vattenfasen. Kommunen har därför låtit frysmuddra utvalda förorenade områden. Våren 2012 har

en båtbottnvätt placerats i hamnbassängen. Syftet är att botten på båtarna ska tvättas istället för att målas, vilket minskar tillförseln av färgrester till havet.

Bild 1. Båtbottnvätt i Hälleviks hamn

Kommunen använder idag ca en halv liter kemiskt bekämpningsmedel i sin parkverksamhet. Övrig bekämpning sker

Användning av bekämpningsmedel inom olika sektorer i Sverige 2011. Källa Kemikalieinspektionen

mekaniskt. Nationellt sker den största användningen av bekämpningsmedel inom industrin, därefter jordbruk/skogsbruk samt hushållen. Frukt- och trädgårdsbruk står för en mindre andel. Skada kan dock uppstå trots en mindre andel användning. Det beror på hur och var man använder bekämpningsmedlet.

För att öka kunskapen om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper, är det viktigt att information finns på ett tydligt och lättillgängligt sätt.

Ett rikt växt- och djurliv

Äldre deponier och förorenade områden kan läcka ämnen under en lång tid beroende på områdets läge och exponering. Det finns därför behov av ökad kunskap om var mark kan vara förorenad.

Kommunen kommer i samverkan med Miljöförbundet att gå igenom och statusbedöma gamla nedlagda kommunala deponier.

Miljöförbundet har löpande tillsyn på verksamheter som riskerar att läcka.

Kommunen har infört källsortering för hushållen. Samtidigt finns återvinningscentraler/stationer som tar hand om bland annat hushållens farliga avfall. Det är viktigt att fortsatt sortera sitt farliga avfall och lämna det till återvinning. Det kan vara färgburkar med rester i, lösningsmedel, batterier, lågenergilampor och elektronik

utrustning. Vid felaktig hantering kan ämnen lätt komma ut i miljön och orsaka skada. Det finns tolv återvinningsstationer i kommunen och en återvinningscentral som är bemannad. Man lämnar sitt grovavfall och farliga avfall utan kostnad till dessa.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Vi har våra reningsverk i anslutning till kustlandskapet. Gifter och läkemedel påverkar vattenlevande organismer genom att deras reproduktion slås ut eller görs omöjlig. Genom rätt hantering av vårt farliga avfall kan vi minska på tillförseln av farliga ämnen till miljön.

Samtidigt som kemikalierna har bidragit till vårt välbefinnande har de också vållat hälso- och miljömässiga problem. Det finns fortfarande en stor kunskapsbrist över kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper och varors innehåll av kemiska ämnen.

Kemikalier och mediciner i avloppssystemet försvårar reningen och medför förhöjda halter av skadliga ämnen i avloppsrenings slam. Det finns behov av att informera om förbud mot att släppa ut kemikalier och mediciner i avloppssystemet. Slammet bör ses som en resurs. Om slammet är fritt från skadliga ämnen kan det godkännas och användas som gödning till åkermark.

För att skydda våra vattendrag behövs en barriär mellan både jordbruksmark och skogsbruksmark. Bekämpningsmedel används inom dessa verksamheter och en zon kan fördröja och till viss del bryta ner eventuella rester av medlen.

Åtgärdsprogram/Handlingsprogram för temat mindre gift på drift

Program/projekt	Vem	Klart	Miljömål
För att minska påverkan av gifter från båtverksamhet kommer information om färgerna och dess påverkan att tas fram.	Kommunen (miljösamordnaren), Hälleviks hamnförening, Håll Sverige Rent	2013	Giftfri miljö, God bebyggd miljö, Hav i balans, levande kust och skärgård
Ställa krav på att åtgärda gamla verksamheter som kan läcka föroreningar till yt- och grundvatten	Miljöförbundet	Projekt	Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet
Öka kunskapen om hur farliga kemikalier, olja, avfettningsmedel och liknande ska omhänderas	Kommunen, Miljöförbundet	2014	Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö
Öka kunskapen om användning av bekämpnings- och gödningsmedel	Kommunen, Miljöförbundet	2014	God bebyggd miljö, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet
Inventera andelen kantzoner/skyddszoner i kommunen	Miljöförbundet	2013-2014	Giftfri miljö, Hav i balans och levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag
Sammanställning av var i kommunen det finns förorenad	Kommunen, Länsstyrelsen	2015	Giftfri miljö,

mark				Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans och levande kust och skärgård, God bebyggd miljö
Inventering/tillsyn av U-objekt	Miljöförbundet		2013	Giffri miljö, Hav i balans levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag

FORTLÖPANDE ÅTGÄRDER

Program/projekt	Vem	Klart	Miljömål
Tillsyn på bekämpnings-medelsanvändning i kommunen (privat/verksamhet/kommunen)	Miljöförbundet	Fortlöpande	Giffri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

Program/projekt	Vem	Klart	Miljömål
Båttvätt i Hälleviks hamn Våren 2012 installerades en båtbottentvätt i Hälleviks hamn	Kommunen, Hälleviks hamnförening	Våren 2012	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, levande kust och skärgård
Muddring av Hälleviks hamn Hösten 2011 muddrades hamnen i Hällevik. SAKAB utförde arbetet	Kommunen (tekniska)	2011	Giftfri Miljö, Hav i balans, levande kust och skärgård
Byte till miljöbensin i motorsågar och röjsågar	Parkavdelningen	2000	Giftfri miljö
Generell ogräsbekämpning med kemikalier upphör	Parkavdelningen	1991	Giftfri miljö